

балансъ излиза слѣдния отрицателенъ резултатъ — аномална и конвулсивна емиграция, която съгласно нашето схващане прѣдставлява голѣмо зло за Калабрия и я заплашва съ обезлюдяване, като все по-вече я отдалечава отъ перспективата да се подобри. За нещастие, това е заключението до което идатъ всички които стблизко проучватъ емиграцията и не я гледатъ прѣзъ телескопи (както социалога *Калояни*, напримѣръ). Азъ пъкъ ще дамъ на сжщото схващане една по друга форма. Емиграцията е една фатална послѣдица, необходима при условията на робство, въ които държахме земледѣлцитѣ. Тия условия никога не биха се промѣнили по инициативата на ржководящитѣ класи. Ето защо, при липсата на тая инициатива (при все още сжществующитѣ нехайность и слабостъ на правителството да се взре въ корена на злото и да прѣдприеме лѣкуването му), емиграцията е една прѣдпазителна клапа, почти едно героично лѣкарство. Тя унищожавя малкитѣ собственици, които живѣятъ бездѣлнически и паразитно; освобождава селянина като му докарва пари, независимостъ и опитностъ. Но тая огромна рѣка, съ толкова язове, която би трѣбвало да облагодѣтелствува земята и да освободи населението, оставено да блуждае самó, напротивъ — прѣлива и опустошава, образува блата и отравя атмосферата.

Интересно е, че никой отъ песимиститѣ публицисти по емиграцията не е посочвалъ надлѣжната политика за репресията на това заплашително движение, *Villari* и *De Nobili*, както и много други, прѣдлагатъ за изтъкнатото отъ тѣхъ зло лѣкове, търсени не въ ограничителнитѣ мѣрки, а въ подигането на моралнитѣ и интелектуални условия на емигрантитѣ, въ социаль-економически мѣроприятия отъ тѣй бавенъ ефектъ, че да не се забѣлѣже никакво насилие върху свободата да се емигрира прѣзъ врѣмето когато траятъ причинитѣ на самата емиграция (ср. *Cabrini*, *op. cit.* 267)